

РЕШЕНИЕ

№ 8850

гр. София, 17.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 18 състав, в публично заседание на 08.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Златка Илиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **8647** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно -процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл.284-286 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.

Производството е образувано по искова молба, депозирана от И. Р. Ж., ЕГН: [ЕГН], понастоящем изтъпяващ наказание „Лишаване от свобода“ в Затвор – [населено място], [улица], чрез адвокат И. Ю., САК, [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12, против Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието, с адрес: [населено място], [улица]. Със същата е предявен иск с цена – 50 000 лв., ведно със законната лихва от 01.09.2023 г., до окончателното изплащане на задължението, за причинени неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки и унизителни условия – фиксиране с белезници към болничното легло в Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода към Затвора в С., в периода от 01.01.2020 г. до 31.08.2023 г.

В хода на съдебното производство ищецът, лично и чрез процесуалния си представител, поддържа исковата молба. Претендира адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 ал.2 от ЗАдв. и разноски за ДТ.

Ответната страна излага доводи за неоснователност и недоказаност на претенцията. Твърди, че от исковата молба не се установява нарушение на забраната по чл.3 от

ЗИНЗС. Моли за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Участващият по делото прокурор от СГП дава заключение, че исквата претенция е неоснователна.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Видно от приложената по делото справки от ГДИН / л.42 и л.47/ ищецът е пребивавал във ВО на СБАЛЛС в периода от 21.08.2020г. до 28.10.2022г. Същият е постъпил след десхопитализация от УМБАЛСМ „Пирогов по повод направен опит за самоубийство, с диагноза „Наркомания-хероинов тип. Вирусен хепатит „С“. Състояние след опит за самоубийство“. В деня на постъпване, видно от докладна записка на Д. Д.Г./л.50/, поради външни признаци на лабилност на пациента, и след съгласуване с наблюдаващ прокурор, на същия са били поставени белезници на дясната ръка, фиксирани за леглото. Горното се е повторило и на следващите два дни - 22.08. и 23.08.2020г./ вж. докладни записки л.58 и л.60/. Поради заключение на инспектор-психолог за повишено ниво на суициден риск, е разпоредено осъществяване на периодични срещи с психолог и незабавна консултация с психиатър. След това, в продължение на близо две години не са налице данни за рисково поведение от страна на лишения от свобода, до 28.10.22г. На посочената дата, видно от докладна записка гл.надзирател на затвора С./л.66/, Ж. се самонаранил в областта на двете ръце и шията. Незабавно след оказване на медицинска помощ, същият е фиксиран с белезници за болничното легло.

Видно от показанията на св. Б. З. – лекар ординатор във ВО на СБАЛЛС [населено място], при постъпване на лечение в болницата, ищецът за известно време е бил с поставени белезници за леглото. Това се практикувало в случаите на проявена автоагресия. Не може да посочи конкретен период. Сочи още, че поради дългогодишното хронично заболяване на пациента, което се обостряло периодично, същият престоял в болницата продължителен период от време, през част от който изпълнявал функциите на болногледач.

Показанията на свидетеля, макар и лаконични, са последователни и непротиворечиви. Същите не се опровергават от други доказателства по делото. Ето защо, съдът ги кредитира с доверие.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в процесния период - от 01.01.2020 г. до 31.08.2023 г. е претърпяло неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразни действия на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - фиксиране с белезници към болничното легло в Специализирана болница за активно лечение на

лишени от свобода към Затвора в С.

Исковата претенция е насочена срещу надлежен ответник по чл.205 АПК вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС – Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на арестите и местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите.

Материално-правната уредба на твърдяното право се съдържа в чл.1, ал.1 ЗОДОВ, а след измененията на ЗИНЗС (ДВ бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г.).

Съгласно чл.285, ал.1 от ЗИНЗС, „държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС". Разпоредбата на чл.3 от закона предвижда, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение, като за нарушение се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в продължителна изолация без възможност за общуване, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Материалноправните предпоставки за ангажиране отговорността на държавата за вреди по реда на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС се обуславят от кумулативното наличие на следния фактически състав:

- 1) незаконни действия, между изброените в чл.3 от ЗИНЗС, извършени от длъжностни лица на ответника, които представляват административна дейност по смисъла на специалните ЗИНЗС и ППЗИН;
- 2) реално претърпяна от ищеца вреда; и
- 3) пряка причинно - следствена връзка между незаконните действия/бездействия и вредата.

По делото се установи, че ищецът е пребивавал във ВО на СБАЛЛС в периода от 21.08.2020г. до 28.10.2022г. Същият е бил фиксиран с белезници в продължение на няколко дни, непосредствено след постъпването си, след суициден опит, поради прояви на лабилност, безпокойство и повишен риск от извършване на нов опит за автоагресия. За времето на останалата част от престоя на пациента, не се събраха безспорни доказателства по отношение на него да е упражнявана някаква форма на принудително ситуиране чрез връзване или поставяне на белезници.

В чл. 114, ал.1 от ЗИНЗС са посочени случаите, в които се допуска употребата на помощни средства. Белезниците представляват помощни средства съгласно ал.2 на същия член. Според чл. 114, ал.1, т.5 от ЗИНЗС, употребата на помощни средства се допуска, когато в резултат на психическо разстройство или депресия, има опасност лишеният от свобода да посегне на живота си или на живота и здравето на друго лице. Съгласно чл. 115, ал.1 от ЗИНЗС, използването на помощни средства се съобразява с конкретната обстановка, характера на нарушението и личността на нарушителя. В ал. 2 е регламентирано, че при използване на физическа сила и помощни средства

държавните служители от местата за лишаване от свобода са длъжни по възможност да пазят здравето и да вземат всички мерки за опазване на живота на лицата, срещу които са насочени.

По делото не е спорно, че ищецът е постъпил в болницата след опит за самоубийство. Същият е с дългогодишна хероинова зависимост. В деня на хоспитализиране бил неспокоен и лабилен. Не е спорно и обстоятелството, че спрямо него през следващите два дни са употребени помощни средства – белезници, с цел фиксирането му към болничното легло. Същият е бил поставен под наблюдение и обект на повишено внимание. Действията на служителите са извършени след съгласуване с прокурор, направени са консултации с психолог. Както бе посочено по-горе, по делото не се установи след овладяване на състоянието му, по отношение на пациента да е продължило прилагане на помощни средства. Напротив, същият значителна част от времето си на престой се е грижел за други болни.

При тези обстоятелства, съдът намира, че действията на служителите в СБАЛЛС са били съобразени с общото здравословно състояние на пациента и конкретните данни, обуславящи обоснован извод за непосредствена опасност същият да посегне върху живота си или върху този и здравето на медицинския персонал или други лица. По делото не са ангажирани доказателства белезниците да са били поставени повече от два дни, прекалено стегнато или да са причинявали физическо страдание на лишения от свобода. Използването на белезници е по време на болнично лечение, което е в съответствие с разпоредбите на 114, ал.1 от ЗИНЗС. Същото, с оглед конкретната обстановка, е било оправдано и наложително. В случая, употребата на белезници, освен, че далеч не обхваща целия престой на ищеца в болничното заведение, е насочена преди всичко към запазване на собствените му здраве и живот. Ето защо, същата не може да бъде окачествена като акт на нечовешко отношение, причиняващо силна физическа болка или страдание, израз на унижително отношение, уронващо човешкото достойнство и като цяло не е действие което нарушава забраните, регламентирани в чл. 3 от ЗИНЗС или в ЕКПЧОС.

Предвид изложеното, съдът приема, че не са налице доказателства за наличието на първата предпоставка за ангажиране отговорността на държавата, а именно - незаконни действия, между изброените в чл.3 от ЗИНЗС, извършени от длъжностни лица на ответника, които представляват административна дейност по смисъла на специалните ЗИНЗС и ППЗИНС.

Отсъствието на първото условие за уважаване на исковата претенция, прави безпредметно обсъждането на останалите две. За пълнота само, следва да бъде добавено, че в хода на съдебното дирене не се ангажираха никакви доказателства за конкретно претърпени вреди, както и същите да са пряка последица от твърдяното незаконосъобразно поведение на ответника.

При така установените факти, следва извод, че не е осъществен съставът на отговорността по чл. 203 и сл. от АПК, вр. чл. 285, ал. 1, второ изречение от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Ето защо, предявеният иск за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 50000 лева, следва да бъде отхвърлен, като неоснователен и недоказан.

Предвид изхода на делото, претенцията на ищеца за присъждане на разноски на основание чл.38 ал.2 от ЗАдв. и за ДТ се явява неоснователна.

В полза на ответника, на основание чл.286 ал.2 от ЗИНЗС, следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лева.

Мотивиран така, на основание чл. 203 и сл. от АПК вр. с чл.285 ЗИНЗС Административен съд София-град, Първо отделение, 18- ти състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявения от И. Р. Ж., ЕГН: [ЕГН], понастоящем изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в Затвор – [населено място], [улица], чрез адвокат И. Ю., САК, [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12, против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерство на правосъдието, с адрес: [населено място], [улица], за присъждане на обезщетение в размер на 50 000 лв., ведно със законната лихва от 01.09.2023 г., до окончателното изплащане на задължението, за причинени неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки и унижителни условия – фиксиране с белезници към болничното легло в Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода към Затвора в С., в периода от 01.01.2020 г. до 31.08.2023 г., като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА И. Р. Ж., ЕГН: [ЕГН], да заплати на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ сумата от 100/сто/ лева –юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на касационно обжалване пред тричленен състав на Административен съд София град с касационна жалба в 14 - дневен срок от получаване на съобщенията до страните, че е постановено.

СЪДИЯ: